

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2012. gada 26. aprīlī*

Valsts pienākumu neizpilde — Direktīva 2003/109/EK — To trešo valstu pilsoņu statuss, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji — Pieteikums pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai — Pastāvīgā iedzīvotāja statusu kādā pirmā dalībvalstī jau ieguvuša trešās valsts pilsoņa vai viņa ģimenes locekļa iesniegts pieteikums uzturēšanās atļaujas saņemšanai otrā dalībvalstī — Kompetento iestāžu prasītās nodevas apmērs — Nesamērīgums — Šķērslis uzturēšanās tiesību izmantošanai

Lieta C-508/10

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2010. gada 25. oktobrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *M. Condou-Durande* un *R. Troosters*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Nīderlandes Karalisti, ko pārstāv *C. Wissels* un *J. Langer*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Grieķijas Republika, ko pārstāv *T. Papadopoulou*, pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši U. Lehmušs [*U. Lohmus*], A. Ross [*A. Rosas*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents) un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2012. gada 19. janvāra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka Nīderlandes Karaliste, trešo valstu pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri iesniedz pieteikumu pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai, prasidama maksāt lielu un netaisnīgu nodevu, nepilda tai Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvā 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV 2004, L 16, 44. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 19. nod., 6. sēj., 272. lpp.), paredzētos pienākumus un tādējādi nepilda LESD 258. pantā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

Direktīva 2003/109

- 2 Direktīvas 2003/109, kas pieņemta, pamatojoties uz EKL 63. panta 3. un 4. punktu, preambulas 2., 3., 6., 9., 10. un 18. apsvērums ir izteikti šādā redakcijā:

“(2) Eiropadome tās īpašajā sanāksmē Tamperē 1999. gada 15. un 16. oktobrī noteica, ka trešo valstu pilsoņu juridiskais statuss jātuvina dalībvalstu pilsoņu juridiskajam statusam, un ka personai, kas likumīgi nodzīvojuši dalībvalstī laikposmu, kurš vēl jānosaka, un kam ir pastāvīgas uzturēšanās atļauja, jāpiešķir virkne vienotu tiesību, kuras cik iespējams līdzinās Eiropas Savienības pilsoņu tiesībām.

- (3) Šī direktīva ievēro pamattiesības un ņem vērā principus, kas jo īpaši atzīti ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

[..]

- (6) Galvenajam kritērijam, lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, būtu jābūt uzturēšanās ilgumam dalībvalsts teritorijā. [..]

[..]

- (9) Ekonomiskiem apsvērumiem nevajadzētu būt par pamatu, lai atteiktos piešķirt pastāvīgā iedzīvotāja statusu, un tos neuzskata par tādiem, kas traucē attiecīgos nosacījumus.

- (10) Jāparedz noteikumu kopums, kas reglamentē pieteikuma izskatīšanu par pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Šādai procedūrai jābūt efektīvai un pārraugāmai, ņemot vērā dalībvalstu pārvaldes iestāžu parasto darba slodzi, kā arī caurredzamai un taisnīgai, lai piedāvātu iesaistītajām personām atbilstošu tiesisko noteiktību. Tiem nevajadzētu būt līdzeklim, lai kavētu uzturēšanās tiesību īstenošanu.

[..]

- (18) Tādu nosacījumu izveidošanai, saskaņā ar kuriem trešo valstu pilsoņi, kas ir pastāvīgie iedzīvotāji, var iegūt tiesības dzīvot citā dalībvalstī, jāsekmē iekšējā tirgus kā zonas, kurā nodrošināta personu brīva pārvietošanās, efektīva sasniegšana. Tā varētu arī kļūt par būtisku mobilitātes faktoru, jo īpaši Savienības darba tirgū.”

3 No Direktīvas 2003/109 1. panta izriet, ka tā paredz:

“[..]

- a) nosacījumus pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršanai un atsaukšanai, ko piešķir dalībvalsts attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi dzīvo tās teritorijā, un ar to saistītajām tiesībām; un
- b) uzturēšanās nosacījumus dalībvalstīs, kas nav dalībvalsts, kurā trešo valstu pilsoņiem piešķirts pastāvīgā iedzīvotāja statuss.”

4 Direktīvas 2003/109 II nodaļa ir par pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanu dalībvalstī.

5 Atbilstoši šajā minētās direktīvas II nodaļā esošā 4. panta 1. punktam dalībvalstis piešķir pastāvīgā iedzīvotāja statusu tiem trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi un nepārtraukti tās teritorijā nodzīvojuši piecus gadus tieši pirms attiecīgā pieteikuma iesniegšanas.

6 Minētās direktīvas 5. pantā ir paredzēti nosacījumi pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai. Saskaņā ar šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu dalībvalstīm ir jāpieprasa, lai trešo valstu pilsoņi sniegtu pierādījumus par to, ka viņu rīcībā gan pašiem, gan viņu apgādībā esošajiem ģimenes locekļiem, pirmkārt, ir stabili un regulāri ienākumi, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu, kā arī, otrkārt, veselības apdrošināšana visiem riskiem, ko parasti sedz pilsoņiem attiecīgajā dalībvalstī.

7 Minētā 5. panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var arī pieprasīt, lai trešo valstu pilsoņi izpildītu integrācijas nosacījumus atbilstoši savas valsts tiesībās noteiktajam.

8 Saskaņā ar Direktīvas 2003/109 7. panta 1. punktu, lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, attiecīgajam trešās valsts pilsonim savas dzīvesvietas dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāiesniedz pieteikums kopā ar valsts tiesību aktos nosakāmiem dokumentāriem pierādījumiem tam, ka viņš atbilst nosacījumiem, kuri izklāstīti šīs direktīvas 4. un 5. pantā.

9 Minētās direktīvas 8. panta ar virsrakstu “Pastāvīgā iedzīvotāja EK uzturēšanās atļauja” 2. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis pastāvīgajiem iedzīvotājiem izsniedz pastāvīgā iedzīvotāja EK uzturēšanās atļauju. Atļauja ir derīga vismaz piecus gadus; pēc derīguma termiņa beigām to automātiski atjauno, vajadzības gadījumā iesniedzot pieteikumu.”

10 Direktīvas 2003/109 III nodaļa ir par pastāvīgā iedzīvotāja statusā esoša trešās valsts pilsoņa tiesībām uzturēties citas, nevis viņam šo statusu piešķirušās dalībvalsts teritorijā, kā arī par viņa ģimenes locekļu tiesībām uzturēties šajā citā dalībvalstī.

11 Šajā minētās direktīvas III nodaļā esošā 14. panta 2. punktā ir noteikts:

“Pastāvīgais iedzīvotājs var dzīvot otrā dalībvalstī šādos gadījumos:

- a) saimnieciskās darbības veikšana nodarbinātā vai pašnodarbinātā statusā;
- b) studijas vai arodmācības;
- c) citi iemesli.”

12 Nosacījumus, lai varētu uzturēties otrā dalībvalstī, izklāstošā minētās direktīvas 15. panta 1. punktā ir paredzēts, ka cik drīz vien iespējams un ne vēlāk kā trīs mēnešos pēc ieceļošanas šīs dalībvalsts teritorijā pastāvīgajam iedzīvotājam ir tās kompetentajām iestādēm jāiesniedz pieteikums uzturēšanās atļaujas saņemšanai.

13 Direktīvas 2003/109 16. pantā ir izklāstīti nosacījumi, ar kādiem otrā dalībvalstī drīkst uzturēties pastāvīgā iedzīvotāja ģimenes locekļi, kuriem ir atļauts viņu pavadīt vai viņam pievienoties. Ģimenes, kuras jau ir izveidotas pastāvīgā iedzīvotāja statusu piešķirušajā pirmajā dalībvalstī un uz kurām attiecas šīs direktīvas 16. panta 1. un 2. punkts, šajā pantā tiek nošķirtas no pirmajā dalībvalstī neizveidotām ģimenēm. Šo otro gadījumā atbilstoši minētā panta 5. punktam ir piemērojama Padomes 2003. gada 22. septembra Direktīva 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanu (OV L 251, 12. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 19. nod., 6. sēj., 224. lpp.).

14 Direktīvas 2003/109 19. panta ar virsrakstu “Pieteikumu izskatīšana un uzturēšanās atļaujas izsniegšana” 2. un 3. punktā ir paredzēts:

“2. Ja 14., 15. un 16. pantā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, ievērojot noteikumus par sabiedrisko kārtību, sabiedrības drošību un sabiedrības veselību 17. un 18. pantā, otrā dalībvalsts pastāvīgajam iedzīvotājam izsniedz atjaunojamu uzturēšanās atļauju. [..]

3. Otrā dalībvalsts pastāvīgā iedzīvotāja ģimenes locekļiem izsniedz atjaunojamas uzturēšanās atļaujas ar tādu pašu derīguma termiņu kā pastāvīgajam iedzīvotājam izsniegtajai atļaujai.”

Direktīva 2004/38/EK

15 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp., OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nod., 5. sēj., 46. lpp., un labojumi – OV 2004, L 229, 35. lpp.; OV 2005, L 197, 34. lpp., un OV 2007, L 204, 28. lpp.) – kas ir pieņemta, pamatojoties uz EKL 12., 18., 40., 44. un 52. pantu, – 25. panta 2. punktā ir paredzēts, ka visus šā panta 1. punktā minētos dokumentus, proti, reģistrācijas apliecību, dokumentu, ar ko apliecina pastāvīgu uzturēšanos, apstiprinājumu, ar ko apliecina pieteikumu uzturēšanās atļaujas, pastāvīgas uzturēšanās atļaujas vai ģimenes locekļa uzturēšanās atļaujas saņemšanai, “izsniedz bez maksas vai par maksu, kas nav lielāka par summu, ko attiecīgās valsts valstspiederīgie maksā par līdzīgu dokumentu izsniegšanu”.

Valsts tiesiskais regulējums

16 2000. gada 23. novembra Likuma par vispārīgu grozījumu izdarīšanu Ārvalstnieku likumā (*Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet, Stb.* 2000, Nr. 495; turpmāk tekstā – “VW”) 24. panta 2. punktā ir noteikts:

“[Atbildīgā ministra] noteiktajos gadījumos un atbilstoši viņa izdotajiem noteikumiem ārvalstniekam ir jāmaksā valsts nodeva par viņa pieteikuma izskatīšanu. Tālab [atbildīgais ministrs] var arī paredzēt, ka ārvalstniekam ir jāmaksā valsts nodeva, kura saistīta ar likumīgu uzturēšanos apliecināša dokumenta izsniegšanu. Nesamaksas gadījumā pieteikumu neizskata vai dokumentu neizsniedz.”

17 VW 24. panta 2. punkts ir īstenots 2000. gada Noteikumu par ārvalstniekiem (*Voorschrift Vreemdelingen 2000*, turpmāk tekstā – “VV”) 3.34.–3.34.i pantā.

- 18 Minētajos 3.34.–3.34.i pantos ir noteikts, ka trešo valstu pilsoņiem, izņemot Turcijas pilsoņus, lūdzot uzturēšanās atļauju, ir jāmaksā valsts nodeva šādā apmērā:

Pieteikuma veids	EUR	Tiesību norma
Pastāvīgā iedzīvotāja statuss	201	VV 3.34.g panta 1. punkts
Atļauja uzturēties konkrēti darbam vai mācībām	433	VV 3.34. panta 2. punkta a) apakšpunkts
Atļauja uzturēties citiem mērķiem	331	VV 3.34. panta 2. punkts
Uzturēšanās atļauja pavadošajiem ģimenes locekļiem	188	VV 3.34. panta 1. punkts
Ģimenes atkalapvienošanās/ģimenes dibināšana – nepavadošie ģimenes locekļi	830	VV 3.34. panta 2. punkta b) apakšpunkts

- 19 VV 3.34.f pantā ir paredzēta iespēja tikt atbrīvotam no valsts nodevas samaksas, ja vien tas tiek pamatots ar 1950. gada 4. novembrī Romā noslēgtās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantu. Šā VV panta 3. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

“Atkāpjoties no 3.34.c panta b) apakšpunktā noteiktā, ārvalstnieks bez kādas Kopienas dalībvalsts pilsonības nav apliekams ar valsts nodevu par uzturēšanās atļaujas grozīšanas pieteikuma izskatīšanu saistībā ar [VW] 14. pantā paredzēto uzturēšanās atļauju kādam no [VV] 3.4. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajiem uzturēšanās mērķiem, ja šis ārvalstnieks to lūdzis, ja vien tam ir pamats, ņemot vērā [minētās konvencijas] 8. pantu, un ja viņš pierāda, ka viņam nav pietiekamu līdzekļu, lai valsts nodevu samaksātu.”

Pirmstiesas procedūra

- 20 Saņēmusi trešo valstu pilsoņu sūdzības par to, ka Nīderlandes tiesiskajā regulējumā par uzturēšanās atļauju izsniegšanu šādiem pilsoņiem tiek paredzēts iekasēt nodevu, 2007. gada 30. novembra vēstulē Komisija lūdza Nīderlandes iestādēm sniegt paskaidrojumus.
- 21 Savu piemērojamā tiesiskā regulējuma interpretāciju tās izklāstīja 2008. gada 7. februāra vēstulē. Tās neapstrīdēja, ka no minētajām personām patiešām tiek prasīta nodeva minētajā apmērā, tomēr norādīja, ka, tā kā šis nodevas apmērs Direktīvā 2003/109 nav reglamentēts, to noteikt ir dalībvalstu ziņā.
- 22 Tādēļ 2008. gada 27. jūnijā Komisija Nīderlandes Karalistei nosūtīja brīdinājuma vēstuli, kurā tā uzsvēra, ka no trešo valstu pilsoņiem, kam ir Direktīvā 2003/109 piešķirtās tiesības, prasāmajai valsts nodevai jābūt taisnīgai. Šai nodevai nekādā gadījumā nevajadzētu šajā direktīvā noteiktajiem nosacījumiem atbilstošās personas atturēt izmantot savas no šīs direktīvas gūtās tiesības. Pat ja arī pieņemtu, ka minēto personu pieteikumu izskatīšanas faktiskās izmaksas pārsniedz ar Savienības pilsoņu pieteikumu izskatīšanu saistītās, Nīderlandes Karalistes prasītās nodevas apmērs esot nesamērīgs.
- 23 Nīderlandes Karalistes valdības atbildi uz minēto argumentēto atzinumu uzskatīdama par neapmierinošu, 2009. gada 23. martā Komisija šai dalībvalstij nosūtīja argumentētu atzinumu, to aicinot veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šajā atzinumā minētās prasības divu mēnešu laikā no tā saņemšanas brīža.
- 24 Uz minēto argumentēto atzinumu Nīderlandes Karaliste atbildēja 2009. gada 25. maija vēstulē, atkārtoti norādot, ka saistībā ar Direktīvas 2003/109 piemērošanu dalībvalstis esot tiesīgas iekasēt valsts nodevu, tomēr pakārtoti nosacījumam, ka šāda iekasēšana nepadara ar šo direktīvu piešķirto tiesību

izmantošanu praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu. Pēc šīs dalībvalsts domām, tās tiesiskajā regulējumā noteiktie nodevas apmēri, kas aprēķināti atbilstoši formalitāšu faktiskajām izmaksām, attiecīgajiem trešo valstu pilsoņiem neliedz izmantot savas tiesības.

- 25 Šajos apstākļos Komisija nolēma celt šo prasību.
- 26 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2011. gada 12. aprīļa rīkojumu Grieķijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Nīderlandes Karalistes prasījumu atbalstam.

Par prasību

Par prasības pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 27 Nīderlandes Karaliste uzskata, ka prasība esot jānoraida kā nepieņemama.
- 28 Proti, pirmkārt, Komisijas prasības pieteikumā neesot norādīts, ka būtu pārkāpta kāda konkrēta Direktīvas 2003/109 norma. Direktīvas preambulas 10. apsvērums, ar kuru Komisija galvenokārt pamato savu prasību, neesot apveltīts ar saistošu juridisku spēku un neradot patstāvīgus pienākumus. Komisija, lai arī patiešām atsaukdams arī uz lojālas sadarbības principu, kas paredzēts tagad LESD 4. panta 3. punktā pārtapušajā EKL 10. pantā, tā arī neesot sīkāk paskaidrojusi, cik lielā mērā tās iebildumi pret attiecīgo valsts nodevu ir balstīti uz šo tiesību normu.
- 29 Nīderlandes Karaliste turklāt apgalvo, ka nevienā pirmstiesas stadijas brīdī Komisija neesot iebildusi, ka Nīderlandes tiesiskais regulējums ir pretrunā minētās direktīvas sistēmai, struktūrai vai garam. Šajā ziņā, pat ja arī ir nospriests, ka Komisijai ir tiesības izvirzīt šādu iebildumu kāda pienākumu neizpildes lietas vēlākā posmā, šī dalībvalsts apgalvo, ka atšķirībā no 2001. gada 29. novembra sprieduma lietā C-202/99 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-9319. lpp.), kurā Tiesa šādu iebildumu pieņēma, šī prasība neattiecas uz kādu saistošu Savienības tiesību normu.
- 30 Otrkārt, Nīderlandes Karaliste apstrīd Komisijas celtās prasības tvērumu, jo, pēc tās domām, Komisija sava prasības pieteikuma prasījumu daļā ir norādījusi tikai uz valsts nodevu, kas no trešo valstu pilsoņiem tiek prasīta par Direktīvas 2003/109 II nodaļā paredzētā pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanu. Tādēļ šī prasība nevarot attiekties uz nodevu, kas tiek prasīta par pieteikumiem, ko iesniedz saskaņā ar šīs direktīvas III nodaļu.
- 31 Šajos apstākļos minētā dalībvalsts uzskata, ka Komisijas prasība ir jāatzīst par nepieņemamu.
- 32 Komisija apstrīd Nīderlandes Karalistes izvirzīto iebildi par nepieņemamību. Pirmkārt, prasība atzīt, ka Nīderlandes tiesiskais regulējums ir pretrunā direktīvas sistēmai, struktūrai vai garam, esot katrā ziņā pieņemama, kā Tiesa ir nospriedusi iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/Itālija. Otrkārt, Komisija apgalvo, ka, lai arī tās iebildumi jautājumā par Nīderlandes tiesisko regulējumu prasības pieteikuma prasījumu daļā ir izklāstīti tikai kopsavilkumā, minētā dalībvalsts esot varējusi precīzi noteikt šīs iestādes prasības tvērumu. Šā apgalvojuma pamatotību turklāt apstiprinot arī apstākļi, ka šī dalībvalsts ir varējusi sniegt sīkus paskaidrojumus un izvirzīt savus pamatus aizstāvībai jautājumā par visiem Komisijas pirmstiesas procedūrā izklāstītajiem aspektiem.

Tiesas vērtējums

- 33 Vispirms jānorāda, ka prasībā sakarā ar pienākumu neizpildi pirmstiesas procedūras mērķis ir attiecīgajai dalībvalstij dot iespēju, pirmkārt, izpildīt savus no Savienības tiesībām izrietošos pienākumus un, otrkārt, pienācīgi aizstāvēties pret Komisijas izvirzītajiem iebildumiem (2004. gada 14. oktobra spriedums lietā C-340/02 Komisija/Francija, Krājums, I-9845. lpp., 25. punkts).

- 34 Tādēļ atbilstoši LESD 258. pantam celtās prasības priekšmeta robežas ir noteicamas šajā tiesību normā paredzētajā pirmstiesas procedūrā. Šīs procedūras pareiza norise ir būtiska garantija, kas prasīta LESD, lai ne vien aizsargātu attiecīgās dalībvalsts tiesības, bet arī nodrošinātu, ka iespējamās tiesvedības strīda priekšmets ir skaidri noteikts (skat. 2001. gada 13. decembra spriedumu lietā C-1/00 Komisija/Francija, *Recueil*, I-9989. lpp., 53. punkts, un 2010. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-160/08 Komisija/Vācija, Krājums, I-3713. lpp., 42. punkts).
- 35 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 21. panta pirmajai daļai un Reglamenta 38. panta 1. punkta c) apakšpunktam Komisijai ir pienākums ikvienā saskaņā ar LESD 258. pantu iesniegtā prasības pieteikumā norādīt konkrētus iebildumus, par kuriem Tiesai tiek lūgts lemt, kā arī vismaz kopsavilkumā norādīt tiesiskos un faktiskos apstākļus, ar kuriem šie iebildumi ir pamatoti (skat. tostarp 1990. gada 13. decembra spriedumu lietā C-347/88 Komisija/Griekija, *Recueil*, I-4747. lpp., 28. punkts, un 2005. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-456/03 Komisija/Itālija, Krājums, I-5335. lpp., 23. punkts).
- 36 No iepriekš teiktā izriet, ka Komisijas prasībā ir jābūt loģiskā secībā un detalizēti izklāstītiem iemesliem, kas tai ir radījuši pārliecību, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi kādu no Līgumos paredzētajiem pienākumiem.
- 37 Jākonstatē, ka šajā prasībā ir skaidri izklāstīti faktiskie un tiesiskie apstākļi, ar kuriem tā ir pamatota. Proti, gan no pirmstiesas procedūras, konkrēti – argumentētā atzinuma, ko Komisija nosūtījusi Nīderlandes Karalistei, gan no Komisijas prasības pieteikuma izriet, ka šī iestāde būtībā uzskata, ka nesamērīgais apmērs, kādā šī dalībvalsts, piemērojot Direktīvu 2003/109, pieprasa nodevu no trešo valstu pilsoņiem, apdraud šīs direktīvas mērķi un liedz šīm personām izmantot minētajā direktīvā piešķirtās tiesības.
- 38 Neviens patiešām neapstrīd, ka savā prasības pieteikumā Komisija nav centusies pierādīt, ka Nīderlandes Karaliste ir izdarījusi kādas Direktīvas 2003/109 konkrētas tiesību normas pārkāpumu, bet gan, atsaukdamās uz šīs direktīvas preambulas apsvērumiem, apgalvojusi, ka minētā dalībvalsts nav ievērojusi tās vispārīgo struktūru, garu un mērķi un līdz ar to arī atņēmusi tai lietderīgo iedarbību.
- 39 Tomēr Tiesa jau ir nospriedusi, ka gadījumā, ja Komisija uzskata, ka valsts tiesiskais regulējums ir pretrunā direktīvas sistēmai, struktūrai vai garam, tās prasība nevar tikt atzīta par nepieņemamu tādēļ vien, ka no šā apstākļa izrietošo Savienības tiesību pārkāpumu nav iespējams saistīt ar konkrētām direktīvas normām (iepriekš minētais 2001. gada 29. novembra spriedums lietā Komisija/Itālija, 23. punkts).
- 40 Kā savu secinājumu 38. punktā norādījis arī ģenerālvokāts, ar atsauci uz iepriekšējā punktā citēto spriedumu savā replikas rakstā Komisija ir vienīgi vēlējusies atbildēt uz Nīderlandes Karalistes iebildumu rakstā izvirzīto nepieņemamības pamatu un tā nav uzskatāma par pārņemtu pienākumu neizpildes priekšmeta grozīšanu pretrunā LESD 258. panta prasībām.
- 41 Vienlīdz jānorāda, ka, lai arī Komisijas prasības pieteikuma prasījumu daļa ir lakoniska, pret tās izvirzītajiem iebildumiem šajā lietā minētā dalībvalsts ir varējusi pienācīgi aizstāvēties.
- 42 Savā brīdinājuma vēstulē, argumentētajā atzinumā, kā arī prasības pieteikumā Komisija ir īpaši norādījusi ne tikai uz pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršanu lūdzošo trešo valstu pilsoņu situāciju, uz kuru attiecas Direktīvas 2003/109 II nodaļa, bet arī uz šo statusu kādā citā dalībvalstī jau ieguvušo un tiesības sev un savas ģimenes locekļiem uzturēties Nīderlandes teritorijā lūdzošo trešo valstu pilsoņu situāciju, uz kuru attiecināma šīs direktīvas III nodaļa. Turklāt prasības tvērums visnotaļ skaidri izriet no argumentētajā atzinumā teiktā, no kā redzams, ka ar atsaucēm uz minētās direktīvas 7., 8., 15. un 16. pantu Komisija ir vēlējusies norādīt uz valsts nodevām par pieteikumiem uzturēšanās atļauju saņemšanai, kas paredzēti minētās direktīvas gan II, gan III nodaļā.
- 43 No tā vien, ka prasības pieteikuma prasījumos ir norādīts vienīgi uz pienākumu “trešo valstu pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri iesniedz pieteikumu pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai, maksāt lielu un netaisnīgu nodevu”, nav secināms, ka prasība attiektos tikai uz trešo valstu pilsoņu

pieteikumiem saskaņā ar Direktīvas 2003/109 II nodaļu, par kuriem Nīderlandes kompetentās iestādes prasa summu EUR 201 apmērā, jo no prasības pieteikuma prasījumiem, tos lasot prasības pamatojuma gaismā, izriet, ka prasība attiecas arī uz apmēru, kādā trešo valstu pilsoņiem, kā arī viņu ģimenes locekļiem tiek prasīta nodeva saskaņā ar minētās direktīvas III nodaļu.

- 44 No iepriekš teiktā izriet, ka šī Komisijas prasība sakarā ar pienākumu neizpildi ir jāatzīst par pieņemamu un Nīderlandes Karalistes argumentu pamatotība pārējā daļā, ciktāl ar tiem tiek mēģināts apstrīdēt apgalvotās pienākumu neizpildes esamību, ir jāizvērtē, izskatot šo lietu pēc būtības.

Par lietas būtību

Lietas dalībnieku argumenti

- 45 Jānorāda, ka lietas dalībnieku argumentu uzmanības centrā ir trīs aspekti, proti, Direktīvā 2003/109 piešķirto tiesību izmantošanas šķēršļa esamība vai neesamība, trešo valstu pilsoņiem prasītās valsts nodevas nesamērīgums un šo personu salīdzināšana ar Savienības pilsoņiem, un tāpat Direktīvu 2003/109 un 2004/38 salīdzināšana jautājumā par šīs nodevas apmēru.
- 46 Komisija neapstrīd ne valsts nodevas par Direktīvā 2003/109 paredzēto pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauju izsniegšanu iekasēšanas principu, ne arī dalībvalstu rīcībā esošo rīcības brīvību noteikt tās apmēru, jo šajā direktīvā nav īpaša noteikuma par šādas nodevas apmēru. Tomēr, ievērojot, konkrēti, šīs direktīvas preambulas 10. apsvērumu, tā uzskata, ka šai nodevai jābūt saprātīgā un taisnīgā apmērā un nevajadzētu atturēt minētajā direktīvā noteiktajiem nosacījumiem atbilstošos trešo valstu pilsoņus izmantot šajā direktīvā viņiem piešķirtās uzturēšanās tiesības.
- 47 Nīderlandē summas, ko maksā trešo valstu pilsoņi, kas lūdz pastāvīgā iedzīvotāja statusu vai atļauju uzturēties šajā dalībvalstī pēc tam, kad tie šo statusu ieguvuši kāda citā dalībvalstī, esot no 7 līdz 27 reizēm lielākas par tām, ko paredzēts iekasēt no Savienības pilsoņiem, izskatot viņu pieteikumus uzturēšanās atļaujas saņemšanai. Komisija uzskata, ka šīs lielās summas, kas rada šķērslī izmantot Direktīvā 2003/109 paredzētās tiesības, kaitējošas lietderīgai iedarbībai.
- 48 Pamatojoties uz Direktīvas 2003/109 preambulas 2. apsvērumu, Komisija uzskata, ka saskaņā ar šo direktīvu prasītās valsts nodevas apmēram ir jābūt “salīdzināmam” ar summu, kas tiesības brīvi pārvietoties izmantojošajiem Savienības pilsoņiem ir jāmaksā par līdzīgu dokumentu saņemšanu. Šajā ziņā Komisija atzīst, ka trešo valstu pilsoņu tiesiskā situācija nav identiska tai, kurā atrodas Savienības pilsoņi, un ka tiem nav vienādu tiesību. Tomēr, ņemot vērā, ka šīs direktīvas mērķis ir analogisks Direktīvas 2004/38 mērķim, tā uzskata par nesamērīgu, ka par līdzīgiem mērķiem veicamām salīdzināmām pārbaudēm minētajām personām prasītās valsts nodevas apmērs vairākkārt pārsniedz to, kas uzskatīts par saprātīgu Savienības pilsoņu gadījumā saistībā ar Direktīvu 2004/38. Nupat minētajā direktīvā noteiktais maksimālais apmērs tāpat būtu uzskatāms par svarīgu rādītāju, lai noteiktu, kāds apmērs būtu taisnīgs Direktīvas 2003/109 izpratnē un iespējami neatturētu ieinteresētās personas iesniegt pieteikumu pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai.
- 49 Lai uzskatāmi parādītu šajā lietā aplūkoto nodevu nesamērīgumu, Komisija atsauca uz 74. un 75. punktu 2010. gada 29. aprīļa spriedumā lietā C-92/07 Komisija/Nīderlande (Krājums, I-3683. lpp.), kurā Tiesa atzina, ka Nīderlandes Karaliste, saistībā ar uzturēšanās atļauju izsniegšanu Turcijas pilsoņiem ieviesdama un uzturēdama nodevu, kas ir nesamērīga salīdzinājumā ar to, kas tiek prasīta no dalībvalstu pilsoņiem, nebija izpildījusi no Savienības tiesībām izrietošos pienākumus. Arī šajā lietā Nīderlandes iestāžu par Direktīvā 2003/109 paredzēto dokumentu izsniegšanu prasītās valsts nodevas apmērs esot *a fortiori* uzskatāms par nesamērīgu.
- 50 Nīderlandes Karaliste neatzīst, ka Direktīva 2004/38 būtu izmantojama, lai noskaidrotu Direktīvas 2003/109 preambulas 10. apsvērumā minētās “taisnīgās” procedūras jēdziena tvērumu. Tā uzskata, ka Direktīva 2004/38 ir jaunāka par Direktīvu 2003/109 un attiecas uz atšķirīgu tiesisko regulējumu. Proti, saskaņā ar Direktīvu 2004/38 piešķirtai uzturēšanās atļaujai esot vienīgi deklaratīva

nozīme, ņemot vērā, ka Savienības pilsoņu pamattiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā izriet no paša LESD, savukārt saskaņā ar Direktīvu 2003/109 piešķirtajai atļaujai esot konstitutīva nozīme.

- 51 Tāpat minētā dalībvalsts apgalvo, ka Komisijas prasībā neesot ņemta vērā Direktīvas 2003/109 priekšvēsture. Noraididams Komisijas priekšlikumu paredzēt tiesību normu par valsts nodevas iekasēšanu, Savienības likumdevējs esot skaidri nolēmis šādu normu neparedzēt. Tādējādi tiesības noteikt saskaņā ar šo direktīvu prasāmās valsts nodevas apmēru tas esot vēlējies atstāt dalībvalstīm.
- 52 Nīderlandes Karaliste uzskata, ka iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Nīderlande uz šo lietu neesot attiecināms. Pirmkārt, pat ja Tiesa ir nospriedusi, ka lietā, kurā pieņemts minētais spriedums, aplūkotās nodevas bija nesamērīgas, tā ir šādi rīkojusies, ņemdama vērā noteikumu par “atturēšanos no jebkādas darbības”, kas paredzēts Asociācijas padomes, kura nodibināta ar Līgumu, ar kuru izveido asociāciju starp Eiropas Ekonomikas Kopien un Turciju un kuru 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, kā arī EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kurš šīs pēdējās vārdā tika noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 11. nod., 11. sēj., 10. lpp.), 1980. gada 19. septembra Lēmumā Nr. 1/80, kurā ir aizliegts ieviest jaunus ierobežojumus attiecīgās dalībvalsts tiesību sistēmā. Otrkārt, Papildu protokola, kas parakstīts Briselē 1970. gada 23. novembrī un Kopienas vārdā noslēgts, pieņemts un apstiprināts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (OV L 293, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 11. nod., 11. sēj., 41. lpp.), 59. pantā ir noteikts, ka Turcijas pilsoņiem prasītās valsts nodevas apmērs ir jāsalīdzina ar Savienības pilsoņiem prasītās nodevas apmēru, savukārt Direktīvā 2003/109 šāda prasība šos pilsoņus salīdzināt ar pastāvīgo iedzīvotāju statusā esošajiem trešo valstu pilsoņiem nav rodama.
- 53 Minētā dalībvalsts vienlīdz apgalvo, ka Komisija neesot pierādījusi, ka prasītās valsts nodevas apmēra dēļ trešo valstu pilsoņiem ir liegts izmantot Direktīvā 2003/109 piešķirtās tiesības. Laikā no 2006. līdz 2009. gadam šo personu pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai iesniegto pieteikumu skaits esot krasi pieaudzis, un tas nekādi neradot iespaidu, ka šīs nodevas apmērs būtu ierobežojošs. Turklāt tas vien, ka pieteikumu pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai gadījumā maksājamās nodevas ir lielākas par summu, kādu nākas maksāt analogiskus dokumentus lūdzošiem Savienības pilsoņiem, pats par sevi vēl neesot pielīdzināms šķērslim. Turklāt trešo valstu pilsoņu pieteikumu gadījumā veicamais izvērtējums esot ievērojami padziļinātāks par Savienības pilsoņu gadījumā veicamo.
- 54 Grieķijas valdība savā iestāšanās rakstā Nīderlandes Karalistes prasījumu atbalstam apgalvo, ka Direktīvām 2003/109 un 2004/38 katrai ir atšķirīgs mērķis, vienlīdz uzsverot, ka atšķirība ir arī šajās direktīvās paredzēto nosacījumu un procedūru ziņā.
- 55 Minētā dalībvalsts uzskata, ka, lai noteiktu par uzturēšanās atļauju izsniegšanu pastāvīgā iedzīvotāja statusā esošajiem trešo valstu pilsoņiem maksājamās valsts nodevas apmēru, ir jāņem vērā, pirmkārt, cik izmaksā administratīvie pakalpojumi, kurus sniedz saistībā ar kontroli pār ne tikai uzturēšanās tiesībām, bet arī attiecīgo personu integrāciju, kas ir pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanas obligāts nosacījums, un, otrkārt, kā vispārēju interešu apsvērums – valsts imigrācijas pārvaldes sistēmas finansiālais līdzsvars kopumā.

Tiesas vērtējums

- 56 Vispirms jānorāda, ka Nīderlandes Karalistes no trešo valstu pilsoņiem prasītās valsts nodevas, par kuru ir šī prasība, apmērs ir robežās no EUR 188 līdz EUR 830.
- 57 Atbildot uz Tiesas rakstiski uzdotajiem jautājumiem, Nīderlandes Karaliste paskaidroja, par ko šīs summas tiek prasītas.

- 58 Tādējādi summa EUR 201 apmērā ir prasīta par pastāvīgā iedzīvotāja EK uzturēšanās atļauju, ko Nīderlandes Karaliste izdod trešās valsts pilsonim saskaņā ar Direktīvas 2003/109 II nodaļā ietilpstošo 8. panta 2. punktu. Šī atļauja tiek izsniegta tiem trešo valstu pilsoņiem, kuri ir ieguvuši pastāvīgā iedzīvotāja statusu atbilstoši šīs direktīvas 4. un 5. pantam un 7. panta 2. punktam.
- 59 Summa EUR 433 apmērā atbilst valsts nodevai, kas tiek prasīta trešās valsts pilsonim, kurš, ieguvis pastāvīgā iedzīvotāja statusu kādā pirmajā dalībvalstī, saskaņā ar Direktīvas 2003/109 14. panta 1. punktu lūdz tiesības uzturēties Nīderlandes teritorijā. Šāds pieteikums uzturēšanās atļaujas saņemšanai ir saistīts ar saimnieciskās darbības veikšanu algota darbinieka vai pašnodarbinātas personas statusā vai studijām, vai arodmācībām atbilstoši minētā panta 2. punkta a) un b) apakšpunktam.
- 60 Par pieteikumiem, lai saņemtu atļauju uzturēties Direktīvas 2003/109 14. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzēto "citu iemeslu" dēļ, trešo valstu pilsoņiem ir jāmaksā summa EUR 331 apmērā.
- 61 Jautājumā par nodevām, kas prasāmas no atļauju uzturēties Nīderlandē saskaņā ar Direktīvas 2003/109 16. pantu lūdzošo trešo valstu pilsoņu ģimenes locekļiem, jānorāda, ka gan šajā direktīvā, gan valsts tiesiskajā regulējumā pieteikumi, kurus iesniedz pastāvīgā iedzīvotāja ģimenes locekļi, ja ģimene ir jau izveidota pirmajā dalībvalstī, kurā šis iedzīvotājs ir ieguvis savu statusu, tiek nošķirti no pieteikumiem, kurus iesniedz tādas ģimenes locekļi, kura nav izveidota pirmajā dalībvalstī. Pirmās iedzīvotāju kategorijas gadījumā visiem ģimenes locekļiem tiek prasīta summa EUR 188 apmērā, savukārt otrās kategorijas gadījumā summa EUR 830 apmērā tiek prasīta no pirmā pieteikumu saskaņā ar minēto 16. pantu iesniedzošā ģimenes locekļa un summa EUR 188 apmērā tiek prasīta katram no pārējiem ģimenes locekļiem.
- 62 Jautājumā par Direktīvā 2003/109 paredzētajiem dalībvalstu pienākumiem attiecībā uz nodevu, kas no trešo valstu pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem tiek prasīta par uzturēšanās atļauju izsniegšanu, pirmkārt, jāatgādina, ka nevienā šīs direktīvas tiesību normā nav noteikts apmērs, kādā dalībvalstis drīkst prasīt nodevu par šādu dokumentu izsniegšanu.
- 63 Atbilstoši Nīderlandes Karalistes teiktajam, lai arī Komisijas iesniegtajā priekšlikumā direktīvai bija paredzēts, ka uzturēšanās atļaujas būtu jāizsniedz bez maksas vai par maksu, kura nepārsniedz no attiecīgās dalībvalsts pilsoņiem par personu apliecinošu dokumentu izsniegšanu prasīto nodevu vai nodokļu summu, pieņemot Direktīvu 2003/109, Savienības likumdevējs ir nolēmis tās tekstā šādu noteikumu neietvert.
- 64 Tātad neviens, pat ne Komisija, neapstrīd nedz to, ka dalībvalstis drīkst Direktīvā 2003/109 paredzēto uzturēšanās atļauju izsniegšanu pakārtot nosacījumam par nodevas samaksu, nedz to, ka šīs nodevas apmēra noteikšanā tām ir rīcības brīvība.
- 65 Tomēr dalībvalstīm Direktīvā 2003/109 šajā ziņā atvēlētā rīcības brīvība nav neierobežota. Proti, tās nedrīkst piemērot tādu valsts tiesisko regulējumu, kas iespējami varētu apdraudēt direktīvā izvirzīto mērķu sasniegšanu un līdz ar to atņemt tai lietderīgo iedarbību (šajā ziņā skat. 2011. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-61/11 PPU *El Dridi*, Krājums, I-3015. lpp., 55. punkts).
- 66 Kā izriet no Direktīvas 2003/109 preambulas 4., 6. un 12. apsvēruma, tās pamatmērķis ir dalībvalstīs uz pastāvīgu dzīvi iekārtojušos trešo valstu pilsoņu integrācija. Minētās direktīvas III nodaļā paredzētajām pastāvīgo iedzīvotāju un viņu ģimenes locekļu tiesībām uzturēties citā dalībvalstī vienlīdz ir jāsekmē, lai iekšējais tirgus faktiski izveidotos par zonu, kurā nodrošināta visu personu brīva pārvietošanās, kā tas izriet no minētās direktīvas preambulas 18. apsvēruma.
- 67 Gan attiecībā uz pirmās kategorijas trešo valstu pilsoņiem, kuriem piemērojama Direktīvas 2003/109 II nodaļa, gan attiecībā uz otrās kategorijas personām, kuru pieteikumiem uzturēšanās atļauju saņemšanai citā dalībvalstī ir piemērojama tās III nodaļa, minētajā direktīvā, proti, tās 4., 5., 7. un 14.–16. pantā, ir noteikti konkrēti materiāltiesiskie un procesuālie priekšnosacījumi, kuriem jābūt

izpildītiem, pirms attiecīgās dalībvalstis izsniedz lūgtās uzturēšanās atļaujas. Būtībā pieprasītājiem jāpierāda, ka viņu rīcībā ir pietiekami līdzekļi un veselības apdrošināšana, lai izvairītos no tā, ka tie kļūst par apgrūtinājumu attiecīgajai dalībvalstij, un kompetentajām iestādēm jāiesniedz pieteikums kopā ar vajadzīgajiem dokumentārajiem pierādījumiem.

- 68 Ņemot vērā Direktīvas 2003/109 mērķi un tās ieviesto sistēmu, jānorāda, ka, ja trešo valstu pilsoņi atbilst šajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem un ievēro tajā paredzēto kārtību, viņiem ir tiesības iegūt pastāvīgā iedzīvotāja statusu, kā arī pārejās no šā statusa piešķiršanas izrietošās tiesības.
- 69 Tādēļ, lai arī ir pieļaujams, ka Direktīvā 2003/109 paredzēto uzturēšanās atļauju izsniegšanu Nīderlandes Karaliste pakārto nodevas iekasēšanai, nedz mērķis, kādēļ nodeva tiek noteikta šādā apmērā, nedz šādas noteikšanas sekas nedrīkst būt šķēršļa radīšana šajā direktīvā paredzētā pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai, jo pretējā gadījumā tiktu apdraudēts gan tās mērķis, gan gars.
- 70 Valsts nodeva, kas ievērojami finansiāli ietekmē Direktīvā 2003/109 šo uzturēšanās atļauju piešķiršanai paredzētajiem nosacījumiem atbilstošos trešo valstu pilsoņus, šīm personām varētu liegt iespēju izmantot šajā direktīvā piešķirtās tiesības pretēji tās preambulas 10. apsvērumā noteiktajam.
- 71 No minētā preambulas apsvēruma izriet, ka noteikumu kopumam par kārtību, kādā izskatāmi pieteikumi pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai, nevajadzētu būt līdzeklim, lai kavētu uzturēšanās tiesību izmantošanu.
- 72 Ņemot vērā trešo valstu pilsoņiem Direktīvas 2003/109 II nodaļā piešķirto tiesību ciešo saistību ar tās III nodaļā paredzētajām tiesībām, uz pieteikumiem uzturēšanās atļaujas saņemšanai, ko trešo valstu pilsoņi un viņu ģimenes locekļi atbilstoši šīs direktīvas 14.–16. pantam iesniedz kādā citā, nevis pastāvīgā iedzīvotāja statusu piešķirušajā dalībvalstī, ir attiecināmi tie paši apsvērumi.
- 73 No iepriekš teiktā izriet, ka, ciktāl no trešo valstu pilsoņiem Nīderlandes Karalistes prasītās nodevas lielais apmērs iespējami varētu radīt šķērslī Direktīvā 2003/109 piešķirto tiesību izmantošanai, Nīderlandes tiesiskais regulējums apdraud šīs direktīvas mērķi un atņem tai lietderīgo iedarbību.
- 74 Turklāt, kā norādīts šā sprieduma 65. punktā, Nīderlandes Karalistes rīcības brīvība noteikt, cik lielā apmērā trešo valstu pilsoņiem prasāma nodeva par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu saskaņā ar Direktīvas 2003/109 II un III nodaļu, nav neierobežota un tātad neļauj paredzēt, ka maksājamas tādas nodevas, kas būtu pārmērīgi lielas, ņemot vērā to ievērojamo finansiālo ietekmi uz šīm personām.
- 75 Atbilstoši Savienības tiesību vispārīgo principu vidū esošajam samērīguma principam ar Direktīvu 2003/109 transponējošo valsts tiesisko regulējumu īstenotajiem pasākumiem jābūt piemērotiem, lai sasniegtu šā tiesiskā regulējuma mērķus, un tie nedrīkst pārsniegt to sasniegšanai vajadzīgo.
- 76 Protams, nav izslēdzams, ka Direktīvas 2003/109 subjektu lokā ietilpstošajiem trešo valstu pilsoņiem piemērojams valsts nodevas apmērs var būt dažāds atkarībā no pieprasītās uzturēšanās atļaujas veida un pārbaudēm, kuras dalībvalstij šajā ziņā nākas veikt. Kā izriet no šā sprieduma 61. punkta, pašā direktīvā, konkrēti, tās 16. pantā ir paredzēta atšķirīga kārtība uzturēšanās atļauju izsniegšanai trešās valsts pilsoņa ģimenes locekļiem atkarībā no tā, vai šī ģimene ir vai nav tikusi izveidota dalībvalstī, kurā šai personai ir piešķirts pastāvīgā iedzīvotāja statuss.
- 77 Tomēr jānorāda, ka šajā gadījumā Nīderlandes Karalistes prasīto nodevu apmēru atšķirības ir vērojamas diapazonā, kura mazākā vērtība ir aptuveni septiņas reizes lielāka par summu, kas maksājama, lai saņemtu pašmāju personu apliecinājošu dokumentu. Pat ja Nīderlandes pilsoņi un Direktīvā 2003/109 minētie trešo valstu pilsoņi, kā arī viņu ģimenes locekļi neatrodas vienādā situācijā, šāda atšķirība uzskatāmi parāda saskaņā ar šajā lietā apstrīdēto valsts tiesisko regulējumu prasītās nodevas nesamērīgumu.

- 78 Tā kā valsts nodeva, ko Nīderlandes Karaliste prasa saskaņā ar Direktīvu 2003/109 īstenojošo valsts tiesisko regulējumu, jau pati par sevi ir nesamērīga un iespējami varētu radīt šķērsli šajā direktīvā piešķirto tiesību izmantošanai, nav vajadzības izvērtēt Komisijas papildargumentu, ka nodeva, kas saskaņā ar minēto direktīvu tiek prasīta no trešo valstu pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, būtu jāsalīdzina ar to, kas tiek iekasēta no Savienības pilsoņiem par līdzīgu dokumentu izsniegšanu saskaņā ar Direktīvu 2004/38.
- 79 Tādēļ jāatzīst, ka, trešo valstu pilsoņiem, kas lūdz piešķirt pastāvīgā iedzīvotāja statusu Nīderlandē, un personām, kas pēc šā statusa iegūšanas kādā citā dalībvalstī vēlas izmantot tiesības uzturēties Nīderlandes Karalistē, kā arī viņu ģimenes locekļiem, kas lūdz atļauju viņus pavadīt vai viņiem pievienoties, piemērojot pārmērīgi lielu un nesamērīgu valsts nodevu, kas iespējami varētu radīt šķērsli Direktīvā 2003/109 piešķirto tiesību izmantošanai, Nīderlandes Karaliste nav izpildījusi šajā direktīvā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 80 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punkta pirmajai daļai lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Atbilstoši šī paša panta 4. punkta pirmajai daļai dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.
- 81 Tā kā Komisija ir prasījusi piespriež Nīderlandes Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Nīderlandes Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Grieķijas Republikai, kas ir iestājusies lietā, savi tiesāšanās izdevumi jāsedz pašai.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) **trešo valstu pilsoņiem, kas lūdz piešķirt pastāvīgā iedzīvotāja statusu Nīderlandē, un personām, kas pēc šā statusa iegūšanas kādā citā dalībvalstī vēlas izmantot tiesības uzturēties Nīderlandes Karalistē, kā arī viņu ģimenes locekļiem, kas lūdz atļauju viņus pavadīt vai viņiem pievienoties, piemērojot pārmērīgi lielu un nesamērīgu valsts nodevu, kas iespējami varētu radīt šķērsli Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvā 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, piešķirto tiesību izmantošanai, Nīderlandes Karaliste nav izpildījusi šajā direktīvā paredzētos pienākumus;**
- 2) **Nīderlandes Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Grieķijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]